

2014

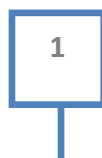
Załącznik do Uchwały Nr XLV/928/14
Sejmiku Województwa Podkarpackiego
z dnia 22 kwietnia 2014 r.

RAMOWY PROGRAM OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE



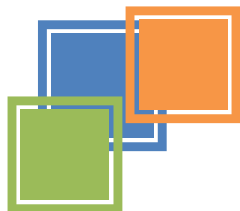
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie

**Rzeszów
2014**



Spis treści

WPROWADZENIE.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	4
II. PODMIOTY I OSOBY REALIZUJĄCE PROGRAM.....	6
III. ADRESACI PROGRAMU	8
IV. CEL GŁÓWNY, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI EWALUACJI PROGRAMU	9
V. ZASADY REALIZACJI PROGRAMU.....	11
VI. EWALUACJA I MONITORING	12



WPROWADZENIE

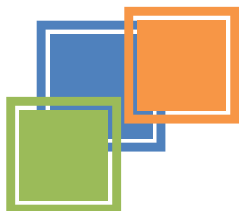
Przemoc w rodzinie stanowi jeden z najpoważniejszych problemów współczesnych państw na całym świecie. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie koncentruje się głównie na działaniach adresowanych do osób doznających przemocy. Wszelkie działania podejmowane w zakresie ochrony ofiar przemocy w rodzinie powinny opierać się na interdyscyplinarności działań, co przyczyni się do maksymalizacji ich skuteczności. Podejście takie poniekąd zapewnia realizacja znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która na każdą gminę nakłada obowiązek powołania zespołu interdyscyplinarnego, który powinien skupiać przedstawicieli różnorodnych instytucji działających na rzecz ofiar przemocy w rodzinie. Taka formuła pozwala na objęcie osób dotkniętych przemocą spójną, różnorodną, a jednocześnie indywidualną pomocą.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie jako jednostka samorządu województwa na mocy art.6 ust.6 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493, z późn. zm.) zobligowany jest do opracowania ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie (dalej: Ramowy program) został opracowany w oparciu o aktualnie obowiązujące akty prawne, przez powołany do tego zespół zadaniowy, jest spójny i kompatybilny z Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

Ramowy program określa części składowe programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie realizowanych w województwie podkarpackim. Pokazuje jakie mogą być cele, działania, na co należy zwrócić szczególną uwagę, realizując tego typu programy.

Ramy oddziaływań mających na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie zawarte w niniejszym programie mogą stanowić podstawę dla opracowania i realizacji programów uwzględniających lokalną specyfikę.



I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

(Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) – w szczególności przepisy:

„Art. 3. 1. Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- a) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;*
- b) interwencji kryzysowej i wsparcia;*
- c) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;*
- d) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;*
- e) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;*
- f) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.”*

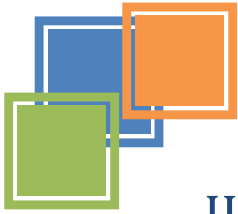
„Art. 6 ust.6 Do zadań własnych samorządu województwa należy w szczególności (...) opracowywanie ramowych programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowych programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie określa zadania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy ofiarom przemocy, prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób

stosujących przemoc w rodzinie, a także podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50 poz. 259);
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r. Nr 209 poz.1245);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz 182 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.).



II. PODMIOTY I OSOBY REALIZUJĄCE PROGRAM

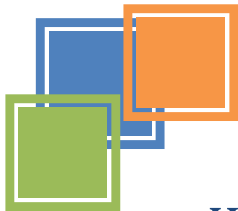
Podmiotami realizującymi/współrealizującymi program ochrony ofiar przemocy w rodzinie mogą być:

- ❖ **jednostki organizacyjne pomocy społecznej** działające w najbliższym środowisku lokalnym, służące doraźnym lub specjalistycznym wsparciem w rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą, realizujące procedurę „Niebieskie Karty”, m.in.:
 - ✓ powiatowe centra pomocy rodzinie,
 - ✓ ośrodki pomocy społecznej,
 - ✓ ośrodki interwencji kryzysowej,
 - ✓ placówki specjalistycznego poradnictwa,
 - ✓ ośrodki wsparcia,
- ❖ **specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie** udzielające pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie różnego rodzaju wsparcia, w tym zapewnienie schronienia,
- ❖ **organizacje pozarządowe** podejmujące działania na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, zwłaszcza w sytuacji kryzysowej,
- ❖ **jednostki wymiaru sprawiedliwości i ochrony porządku publicznego**, m.in.:
 - ✓ policja,
 - ✓ prokuratura,
 - ✓ sąd,
 - ✓ straż miejska,
- ❖ **placówki oświaty** mające bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą, m.in.:
 - ✓ przedszkola
 - ✓ szkoły,
 - ✓ poradnie psychologiczno –pedagogiczne,

- ❖ **placówki służby zdrowia**, zwłaszcza placówki „pierwszego kontaktu”
m.in.:
 - ✓ ośrodki zdrowia (lekarze rodzinni, pielęgniarki),
 - ✓ oddziały ratunkowe,
 - ✓ pogotowie ratunkowe,
 - ✓ placówki leczenia odwykowego,
 - ✓ poradnie zdrowia psychicznego,
- ❖ **komisje rozwiązywania problemów** alkoholowych podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, realizujące procedurę „Niebieskie Karty”,
- ❖ **inne podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie** mające charakter interdyscyplinarny, bądź specjalistyczny,
m.in.:
 - ✓ zespoły interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - ✓ punkty konsultacyjne,
 - ✓ punkty interwencji kryzysowej,
 - ✓ poradnie rodzinne,
 - ✓ schroniska i hostele.

Zaleca się, aby osoby podejmujące działania na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie miały możliwość:

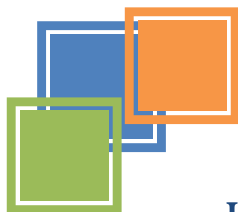
- ❖ cyklicznego podnoszenia i rozwijania umiejętności zawodowych poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach, seminariach, konferencjach,
- ❖ korzystania z superwizji w celu dbania o jakość swojej pracy.



III. ADRESACI PROGRAMU

Wszystkie cele i prowadzące do ich realizacji działania określone w przedmiotowym Programie mają służyć głównie pomocy i poprawie sytuacji życiowej osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Dążyć należy do stworzenia wielowymiarowego systemu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie. Z uwagi na to adresami programu są głównie:

- ❖ osoby doświadczające przemocy w rodzinie, w tym m.in.: dzieci, młodzież, współmałżonkowie/partnerzy, osoby starsze i niepełnosprawne,
- ❖ świadkowie przemocy w rodzinie,
- ❖ społeczności lokalne,
- ❖ podmioty i osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ❖ osoby zagrożone wystąpieniem zjawiska przemocy w rodzinie.



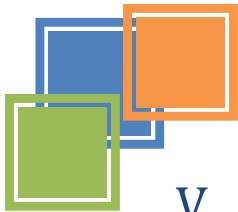
IV. CEL GŁÓWNY, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI EWALUACJI PROGRAMU

Cel główny programu:

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania prowadzące do realizacji celu głównego	Wskaźniki ewaluacji
1. Prowadzenie w społecznościach lokalnych działań o charakterze edukacyjno – profilaktycznym (np. kampanii społecznych) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">- liczba przeprowadzonych kampanii lub innych działań- liczba wydanych publikacji,- liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów, ulotek, plakatów,- liczba wyemitowanych reklam, audycji radiowych i telewizyjnych- liczba osób objętych działaniami
2. Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	<ul style="list-style-type: none">- liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych
3. Realizowanie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	<ul style="list-style-type: none">- liczba rodzin / osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego- liczba udzielonych porad
4. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do: pomocy online, stron www, lokalnych telefonów zaufania interwencyjnych lub informacyjnych - dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">- liczba lokalnych telefonów zaufania- czas dostępności telefonu (całodobowy, inny)- liczba osób korzystających z telefonu zaufania- liczba rozmów i liczba interwencji- liczba udzielonych porad online- ilość utworzonych stron www- ilość wejść na stronę www

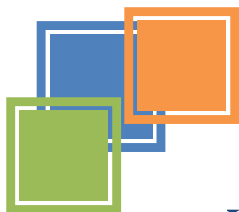
<p>5. Prowadzenie działań o charakterze interwencji kryzysowej dla osób / rodzin doświadczających przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj i liczba zrealizowanych działań - liczba rodzin korzystających z pomocy - liczba osób korzystających z pomocy
<p>6. Prowadzenie działań o charakterze psychoedukacyjnym i terapeutycznym dla osób / rodzin doświadczających przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj i liczba zrealizowanych działań - liczba rodzin korzystających z pomocy - liczba osób korzystających z pomocy
<p>7. Promowanie oraz wzmocnienie systemowego i interdyscyplinarnego podejścia do zjawiska przemocy w rodzinie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj przeprowadzonych szkoleń, seminariów, konferencji itp. - liczba uczestników przeprowadzonych szkoleń, seminariów, konferencji itp. - liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego - liczba instytucji stosujących superwizję - liczba osób prowadzących superwizję - liczba i rodzaj grup wsparcia



V. ZASADY REALIZACJI PROGRAMU

Przy konstruowaniu oraz realizacji programów ochrony i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie należy określić:

- a) termin realizacji programu,
- b) miejsce realizacji programu,
- c) podmioty realizujące program,
- d) metody, formy, techniki realizacji programu,
- e) osobę odpowiedzialną za prowadzenie dokumentacji związanej z realizacją programu oraz sposób prowadzenia dokumentacji,
- f) zasady współpracy między instytucjami realizującymi program.

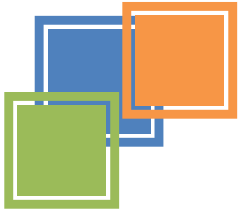


VI. EWALUACJA I MONITORING

Program ochrony ofiar przemocy w rodzinie powinien być monitorowany na bieżąco, przez cały okres jego trwania. W programie należy wskazać osobę bądź instytucję za to odpowiedzialną. Należy również określić sposób monitorowania oraz narzędzia, które do tego posłużą.

Program powinien również podlegać ewaluacji. Powinno się w nim zatem określić podmiot odpowiedzialny za jej dokonanie, czas, miejsce i sposób jej przeprowadzenia.

Zarówno monitoring, jak i ewaluacja programu powinny zostać udokumentowane przez podmiot/osobę je przeprowadzającą.



Skład Zespołu Roboczego Opracowującego Ramowy Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

- ✓ **Ewa Cwynar – Kawalec** – Zastępca Dyrektora, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie;
- ✓ **Dariusz Baran** – Psycholog, terapeuta rodzin, Przychodnia Zdrowia Psychicznego WZS w Rzeszowie;
- ✓ **Katarzyna Błaszczuk** – Przewodnicząca Komisji Etyki, Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie;
- ✓ **Mariusz Fundament** – Kurator specjalista, Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu;
- ✓ **Agnieszka Gabrowska** – Zastępca Dyrektora, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie;
- ✓ **Piotr Hryniszyn** – Dyrektor, Specjalistyczny Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Korytnikach;
Stowarzyszenie „Centrum Wsparcia i Profilaktyki „SPES” w Korytnikach
- ✓ **Ewa Kloc** – Starszy inspektor wojewódzki, Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, Wojewódzki Koordynator Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- ✓ **Łukasz Kosiba** – Inspektor, Oddział Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie;
- ✓ **Agata Kowal** – Pedagog, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nowej Sarzynie;
- ✓ **Barbara Lew** – Kierownik, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie,
Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
Podkarpackie Stowarzyszenie Pracowników Pomocy Społecznej w Tyczynie;
- ✓ **Patrycjusz Nowakowski** – Specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Stowarzyszenie „Centrum Wsparcia i Profilaktyki „SPES” w Korytnikach;
- ✓ **Katarzyna Rogala** – Specjalista ds. rodziny, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Stalowej Woli;

- ✓ **Marek Rodziewicz** – Psychoterapeuta, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej w Stalowej Woli;
- ✓ asp. **Elżbieta Siupik** – Specjalista ds. koordynacji procedur „Niebieskie Karty”, Wydział Prewencji, Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie
- ✓ **Agnieszka Skrzyńska** – p.o. Dyrektora, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nowej Sarzynie;
- ✓ **Bożena Ulidowska** – Specjalista, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej
- ✓ **Renata Wojna** – Główny specjalista, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Dębicy;
- ✓ **Ewa Zatorska** – Podinspektor, Oddział Profilaktyki Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie.

Opracowanie graficzne:

- ✓ **Bartosz Zglobicki** – Podinspektor, Obserwatorium Integracji Społecznej, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie.